

EN DÜŞÜK EMEKLİ MAAŞI BAĞLAMINDA YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNE ERİŞİLEBİLİRLİK

Özel, Kamu ve Belediye Modellerinin
Karşılaştırmalı Analizi ve Politika Önerileri

ŞUBAT 2026

ÖZET

Eskişehir Strateji Geliştirme Ofisi (ESGO) tarafından hazırlanan bu çalışma, 2026 yılı itibarıyla en düşük emekli maaşı alan yaşlı bireylerin **Eskişehir özelinde** kurumsal yaşlı bakım hizmetlerine erişim düzeyini incelemektedir. Çalışmada yaşlı bakım hizmetleri; **özel huzurevleri, devlete bağlı yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ile belediyelere ait yaşlı bakım merkezleri** olmak üzere üç temel model üzerinden ele alınmıştır. Yine, yaşlı bakım hizmetlerini piyasa temelli bir hizmet alanı olmanın ötesinde, sosyal devlet ilkesi ve kamusal sorumluluk çerçevesinde değerlendirmek amaçlanmıştır.

Rapor kapsamında, 2026 yılı için en düşük emekli maaşı temel alınmış (20.000 TL); bakım hizmetlerinin ekonomik erişilebilirliği bu gelir düzeyi üzerinden değerlendirilmiştir. Eskişehir ili örneği üzerinden yapılan incelemede, TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2024 yılı itibarıyla 65 yaş ve üzeri nüfusun 121.047 kişi olduğu tespit edilmiştir. Türkiye genelinde emeklilerin yaklaşık %30–31’inin en düşük emekli maaşı aldığına ilişkin mevcut çalışmalar esas alınarak, **Eskişehir’de yaklaşık 36–37 bin** yaşlının bu gelir grubunda yer aldığı tahmin edilmiştir.

2026 yılı fiyatları dikkate alındığında, özel huzurevlerinin en düşük emekli maaşı alan yaşlı bireyler için büyük ölçüde ekonomik olarak erişilemez olduğu; devlete bağlı yaşlı bakım merkezlerinin ise kamusal sübvansiyon sayesinde görece erişilebilir bir model sunduğu görülmüştür. Belediyelere ait bakım merkezleri, fiyat düzeyi anlamında devlet ve özel sektör arasında bir denge unsuru olarak konumlanmaktadır. **Eskişehir’de devlet ve belediye eliyle sunulan toplam kurumsal yaşlı bakım kapasitesinin yaklaşık 735–935 kişi ile sınırlı olduğu saptanmıştır.**

Elde edilen bulgular, Eskişehir’de en düşük emekli maaşı alan yaşlıların **yalnızca yaklaşık %2–3’ünün** kamusal nitelikli kurumsal bakım hizmetlerinden yararlanabildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, yaşlı bakım hizmetlerinde talep ile mevcut kamusal kapasite arasında yapısal bir uyumsuzluk bulunduğunu göstermektedir. Rapor, yaşlı bakımının piyasa mekanizmalarıyla çözülemeyecek bir sosyal politika alanı olduğunu vurgulamakta ve kamusal planlama ile destek mekanizmalarının güçlendirilmesine yönelik politika önerileri sunmaktadır.

1. GİRİŞ

Demografik dönüşüm, Türkiye’de sosyal politika alanını doğrudan etkileyen temel dinamiklerden biri hâline gelmiştir. Doğurganlık oranlarındaki düşüş ve yaşam süresindeki artış, yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payını hızla yükseltmekte; bu durum yaşlılık dönemine ilişkin bakım, barınma ve sağlık hizmetlerine olan ihtiyacı artırmaktadır. **Özellikle emeklilik gelirlerinin reel değer kaybı yaşadığı bir ortamda**, yaşlı bireylerin bakım hizmetlerine erişimi giderek daha kritik bir sosyal sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de yaşlı bakım hizmetleri büyük ölçüde aile içi bakım, özel sektör tarafından sunulan hizmetler ve sınırlı sayıdaki kamusal bakım merkezleri üzerinden yürütülmektedir. Aile yapısındaki dönüşüm (kalabalık aileden çekirdek aileye geçiş), kadınların geçmişten bugüne işgücüne katılım oranının artması (TÜİK: 2005’te %21,3-2023’te %35,8) ve kentleşme süreci, **geleneksel -aile içi- bakım modellerinin sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır. Buna karşın, özel huzurevleri ve bakım merkezleri yüksek maliyetleri nedeniyle düşük gelirli yaşlı bireyler için çoğu zaman erişilebilir bir seçenek sunmamaktadır. Kamusal bakım hizmetleri ise kapasite yetersizliği nedeniyle artan talebi karşılamakta oldukça zorlanmaktadır.**

Bu rapor, yaşlı bakım hizmetlerine erişim sorununu, en düşük emekli maaşı alan yaşlı bireyler üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, yaşlı bakım hizmetlerinin fiyat yapısı ile yaşlı bireylerin gelir düzeyi arasındaki ilişki analiz edilmekte; kurumsal bakım modellerinin ekonomik erişilebilirliği karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. **Eskişehir ili, yaşlı nüfus oranı, kamusal bakım kapasitesi ve belediye uygulamaları açısından temsil edici bir örnek olarak ele alınmıştır.**

2. AMAÇ VE KAPSAMI

Bu raporun amacı, 2026 yılı itibarıyla Türkiye’de **en düşük emekli maaşı alan yaşlı bireylerin**, özel huzurevleri, devlete bağlı yaşlı bakım merkezleri ve belediyelere ait yaşlı bakım merkezlerinden **fiilen yararlanabilme olasılığını** ortaya koymak ve bu çerçevede **kamusal politika önerileri** geliştirmektir.

Rapor, yaşlı bakım hizmetlerini yalnızca bir piyasa faaliyeti olarak değil; **sosyal devlet, eşitlik ve insan onuru** bağlamında ele almaktadır.

3. TEMEL VARSAYIM: EN DÜŞÜK EMEKLİ MAAŞI

2026 yılı itibarıyla en düşük emekli maaşı **20.000 TL** olarak belirlenmiştir. Bu gelir düzeyi, milyonlarca yaşlı vatandaş için **tek ve düzenli gelir kaynağıdır**.

Dolayısıyla yaşlı bakım hizmetlerinin erişilebilirliği bu gelir düzeyi üzerinden değerlendirilmiştir.

3.1. Eskişehir Örneği: Yaşlı Nüfus ve Gelir Profili

TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre **Eskişehir’de 2024 yılı itibarıyla 65 yaş ve üzeri nüfus 121.047 kişidir**. Bu grup, ilin toplam nüfusunun yaklaşık **%13’ünü** oluşturmaktadır.

İl bazında emekli maaşı dağılımına ilişkin ayrıntılı bir TÜİK veya SGK verisi yayımlanmadığından, en düşük emekli maaşı alan yaşlıların sayısı **tahmini bir yöntemle** hesaplanmıştır. Bu tahmin şu varsayımlara dayanmaktadır:

- Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi’nin (DİSKAR) Temmuz 2025 tarihli ‘Türkiye’de emeklilerin durumu’ başlıklı raporuna göre, Türkiye genelinde **15,9 milyon emekli** bulunmaktadır.
- Sosyal Güvenlik Uzmanı Özgür Erdursun’un açıklamasına göre (2025), **4 milyon 917 bin emekli**, en düşük emekli maaşı (alt sınır aylığı) almaktadır.
- Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, en düşük emekli maaşı alanların toplam emekliler içindeki payının **yaklaşık %30–31**, başka bir ifadeyle **yaklaşık üçte bir** düzeyinde olduğu görülmektedir.

Bu oran, Eskişehir’deki 65 yaş üstü nüfusa uygulandığında:

- 121.047 × %30 ≈ 36.314 kişi**
- 121.047 × %31 ≈ 37.325 kişi**

sonucuna ulaşılmaktadır.

Buna göre, 2025 yılı itibarıyla Eskişehir’de yaşayan 65 yaş üstü vatandaşların yaklaşık 36–37 bininin en düşük emekli maaşıyla geçindiği tahmin edilmektedir.

Bu grup, yaşlı bakım hizmetlerine erişim açısından **en kırılgan nüfus kesimini** oluşturmaktadır.

4. YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNDE FİYAT YAPISI (2026)

4.1. Özel Huzurevleri ve Yaşlı Bakım Merkezleri

2026 yılında özel huzurevlerinde ücretlere yaklaşık **%35 oranında artış** yapılmıştır. Bu artışla birlikte:

- **Resmî taban ücret:** 20.250 TL
- **Resmî tavan ücret:** 106.616,25 TL

Ancak uygulamada, çok sayıda özel huzurevinin **taban fiyat seviyesinden hizmet vermediği**, fiili ücretlerin çoğunlukla taban ücretin üzerinde belirlendiği bilinmektedir.

Bu durum, özel huzurevlerini en düşük emekli maaşı alan yaşlılar için **büyük ölçüde erişilemez** hâle getirmektedir.

Kaynak: İstanbul Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

4.2. Devlete Bağlı Yaşlı Bakım Merkezleri (Eskişehir Örneği)

Devlete ait Eskişehir **Fethi Yılmaz Sezer Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi**'nde 2026 yılı aylık ücretleri:

- Huzurevi hizmeti: **8.274 TL**
- Rehabilitasyon hizmeti: **11.123 TL**
- Tek kişilik özel oda: **15.196 TL**

Bu ücretler, en düşük emekli maaşıyla **orantılı ve karşılanabilir** düzeydedir. Bu merkezler, **kamusal sübvansiyon sayesinde** düşük gelirli yaşlılar için **en erişilebilir bakım modelini** sunmaktadır ancak **sayıları oldukça yetersizdir**.

4.3. Belediyeye Bağlı Yaşlı Bakım Merkezleri (Eskişehir Örneği)

Eskişehir Odunpazarı Belediyesi'ne ait **Lütfü Yüksel Yaşlı Bakım Merkezi**'nde 2026 yılı aylık ücretleri:

- Sağlıklı yaşlı kişi başı: **18.000 TL**
- Sağlıklı yaşlı (tek kişilik özel oda): **33.850 TL**
- Bakım yaşlısı kişi başı: **37.450 TL**
- Bakım yaşlısı (tek kişilik özel oda): **50.400 TL**
- Aile odası: **50.400 TL**

Belediye modeli, **devlet ve özel sektör arasında orta bir fiyat yapısı** sunmaktadır. Ancak bakım ihtiyacı arttıkça ve özel oda tercih edildiğinde maliyet hızla yükselmekte, bu da düşük gelirli emekliler için erişimi zorlaştırmaktadır.

Not: Odunpazarı Belediyesi, Yaşlı Bakım Merkezi'ni **erişilebilir hale getirmek için** ücret politikasını azami oranda düşük tutmaktadır. Öyle ki merkez, **2025 yılı içerisinde 21 milyon TL** zarar etmiştir. Bu zarar **kamusal sübvansiyon** sayesinde karşılanmaktadır.

5. KARŞILAŞTIRMALI ERİŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ

Aşağıdaki tablo, hizmet ücretlerinin en düşük emekli maaşıyla ilişkisini özetlemektedir:

Hizmet Türü	Aylık Ücret	Emekli Maaşına Oranı	Fiilî Erişilebilirlik
Devlet huzurevi (temel)	8.274 TL	%41	Yüksek
Devlet rehabilitasyon	11.123 TL	%56	Orta-yüksek
Devlet tek kişilik oda	15.196 TL	%76	Orta
Belediye - sağlıklı yaşı	18.000 TL	%90	Orta-yüksek
Belediye - bakım yaşlısı	37.450 TL	%187	Sınırlı
Belediye - bakım + özel oda	50.400 TL	%252	Düşük
Özel huzurevi (taban)	20.250 TL	%101	Çok düşük
Özel huzurevi (üst sınır)	106.616 TL	%533	Erişilemez

Tablo incelendiğinde:

- Özel huzurevleri, en düşük emekli maaşı alan yaşlılar için **ekonomik olarak erişilemezdir**.
- Devlet merkezleri, **gerçek anlamda erişilebilir tek modeldir**.
- Belediye merkezleri, **denge unsuru** olmakla birlikte, bakım ihtiyacı arttığında erişim sorunu yaşamaktadır.

5.1. Eskişehir’de Kamusal Yaşlı Bakım Kapasitesi

Eskişehir’de yaşlı bakım hizmetleri ağırlıklı olarak devlet ve belediye eliyle yürütülmektedir. Mevcut kamusal kapasite şu şekildedir:

- **Devlete bağlı huzurevleri ve yaşlı bakım merkezlerinde barındırılan yaşlı sayısı:**
Yaklaşık **600–800 kişi**
(Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na bağlı merkezlerin toplam fiili kapasitesi)

Not: Eskişehir’de Ağustos 2025’te Fethi Yılmaz Sezer Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi açılışına katılan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, "Eskişehir’de huzurevi ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde 595 yaşlımıza sıcak bir yuva sunuyoruz" açıklamasını yaptı.

- **Odunpazarı Belediyesi Lütfü Yüksel Yaşlı Bakım Merkezi:**
135 kişi (Tam doluluk üzerinden)

Bu iki kalem birlikte değerlendirildiğinde, **Eskişehir’de kamusal nitelikli kurumsal yaşlı bakım hizmetlerinden yararlanabilen toplam yaşlı sayısı yaklaşık 735–935 kişi** düzeyindedir.

5.2. Eskişehir’de Talep–Kapasite Karşılaştırması

- **65 yaş üstü toplam nüfus:** ~121.000 kişi

- **En düşük emekli maaşı aldığı tahmin edilen yaşlı sayısı:** ~36.000–37.000 kişi
- **Devlet + belediye eliyle barındırılabilen yaşlı sayısı:** ~735–935 kişi

Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde:

- En düşük emekli maaşı alan yaşlıların **yalnızca yaklaşık %2–3’ü**,
- Toplam yaşlı nüfusun ise **%1’inden azı**,
kamusal kurumsal bakım hizmetlerine erişebilmektedir.

Bu durum, Eskişehir özelinde yaşlı bakım hizmetlerinin **talep ile kapasite arasında yapısal bir uçurum** barındırdığını açık biçimde ortaya koymaktadır.

6. TOPLUMSAL VE KAMUSAL DEĞERLENDİRME

Yaşlı bakım hizmeti bireysel bir tercih değil, yaşlanmanın doğal bir sonucu, kamusal sorumluluk alanıdır.

Mevcut durumda, düşük gelirli yaşlı bireyler ya **aile desteğine bağımlı kalmakta** ya da **yetersiz bakım koşullarına razı olmak zorunda bırakılmaktadır**.

Eskişehir örneği, yaşlı bakım hizmetlerinde yaşanan erişim sorununun soyut değil, **ölçülebilir ve somut** olduğunu göstermektedir. On binlerce yaşlı birey en düşük emekli maaşıyla yaşamını sürdürürken, kamusal bakım kapasitesi **yüzlerle sınırlı** kalmaktadır.

Bu tablo, yaşlı bakımının bireysel çözümlerle veya piyasa mekanizmalarıyla karşılanamayacağını; **kamusal planlama ve sübvansiyonun zorunlu olduğunu** net biçimde ortaya koymaktadır.

7. POLİTİKA ÖNERİLERİ

7.1. Gelire Göre Kademeli Bakım Desteği

- En düşük emekli maaşı alan yaşlılar için **bakım destek ödeneği** oluşturulmalıdır.
- Destek miktarı, bakım ihtiyacının düzeyine göre artırılmalıdır.

7.2. Kamu ve Belediye Kapasitesinin Artırılması

- Devlete ve belediyelere ait yaşlı bakım merkezlerinin sayısı artırılmalıdır.
- Büyükşehirler başta olmak üzere, bölgesel ihtiyaçlara göre planlama yapılmalıdır.

7.3. Özel Sektörde Fiyat ve Erişim Düzenlemesi

- Özel huzurevlerinde **fiili taban fiyat uygulaması** denetlenmelidir.
- Düşük gelirli yaşlılar için kontenjan ayıran özel işletmelere teşvik verilmelidir.

7.4. Evde ve Gündüzlü Bakım Modelleri

- Evde bakım hizmetleri yaygınlaştırılmalı,
- Gündüzlü bakım merkezleri desteklenerek yaşlıların kurumsal bakıma zorunlu kalması önlenmelidir.

8. SONUÇ

2026 yılı itibarıyla Türkiye’de yaşlı bakım hizmetleri, en düşük emekli maaşı alan vatandaşlar için **ciddi bir erişim sorunu** barındırmaktadır. Özel huzurevleri büyük ölçüde erişilemezken, devlet ve belediye merkezleri **sınırlı ama hayati bir denge** sağlamaktadır.

Bu tablo, yaşlı bakımının piyasa mantığına terk edilemeyecek kadar **temel bir sosyal hak** olduğunu açıkça göstermektedir.

EN DÜŞÜK EMEKLİ MAAŞI BAĞLAMINDA YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNE ERİŞİLEBİLİRLİK

Özel, Kamu ve Belediye Modellerinin
Karşılaştırmalı Analizi ve Politika Önerileri

ŞUBAT 2026